

Fant se je oddehnil, splezal s ptičkoma na hruško in ga položil v gnezdece. Nato se je kot veverica urno spustil na tla in stekel domov.

Neznani gospod se je pa še dalj časa razgovarjal s Cergoljem. Slednjič mu je čevljar moral pokazati Bolkovovo hišo in gospod se je takoj peljal tja. Kaj sta se z Bolkom menila, ne vem, res pa je bilo, da so par tednov nato oddali fantka tistemu gospodu in dobro se mu je godilo. Hodil je v šolo in se obenem učil trgovine. Bil je vseskozi priden in pošten in našel je srečo. V mestu ima veliko hišo in trgovino. Pa zdaj je že »za starega«. Rad pa še vedno pride tja, kjer je bil rojen in — kakor mi je pravil — bo tam, kjer je stala lesena kajžica, sezidal čedno hišo in se stalno naselil v njej.

Vidiš, samo zato, ker je bil usmiljen z nedolžno živalco, samo zato, pravim, mu je Bog dal srečo. Veš, ne le z ljudmi, tudi z živalmi moramo biti dobri!»

Poslušala sem teto kakor ukopana. Nato pa sem zbežala v »Porentov boršt«, sklicala skupaj otroke in jim povedala vse, kar sem čula od tete Špele. Ob koncu sem pa v čisto pridigarškem tonu — oj, da bi me bili vi slišali — zabičevala malčkom, kako morajo biti dobri in usmiljeni do ljudi in živali, če hočejo, da bodo enkrat, ko dorastejo, lahko hodili po »Porentovem borštu« z zlato verižico na trebuhu in delili otrokom fige in rožiče.

OSLOVI TRIJE STAVKI

DANILO GORINŠEK

Je bil nekoč osel, ki je zašel v človeško družbo. Nepopisno je bil srečen in kar sram ga je bilo, da je osel. Ali zelo bolelo ga je in mučno mu je bilo, da ni znal človeške govornice. Ko je bil naposled zaradi tega obupan, je zahrepenel, da bi — izpregovoril.

Moj Bog, še med ljudmi je nešteto takih, ki hočejo ukaniti naravo, — pa jih ne bi bilo med osli!

Ko je oslov obup prikipel do vrhunca, je poklical vruga na pomoč. Misлил je osel: Bolje je govoriti po človeško, pa se — makar zapisati hudiču, kot pa večno rigati in ostati navaden osel! Poklical je vruga, ki ga tudi ni bilo treba dolgo čakati. — Zadišalo je po žveplu in po smoli — in je že stal kopitonožec pred oslom. Ta si je misлил: Rajši bom v svojih zahtevah skromen, sicer mi jih vrug še odkloni!

In je prosil: »Vsaj tri stavke naj izpregovorim po človeško. Za to ti zapišem svojo kožo!

Misлил si je zlodej: Kaj bi z oslovsko kožo, ki jo dobim šele, ko pogine? Eno uho zahtevam in sicer takoj! — Tako je tudi odgovoril. Osel je na to z veseljem pristal.

Ali sedaj so se začenjale težkoče. Osel je tuhtal in tuhtal, katere tri stavke naj se nauči, da mu bodo v korist in mu bodo zagotovili prijateljstvo ljudi. Prijateljstvo, ki bo trajalo tudi še pozneje, ko bo moral molčati, ker ne bo znal povedati več ko tri stavke. Dolgo se ni mogel odločiti.

— Vrag mu je svetoval najrazličnejše stavke, oslu pa ni bilo nič prav. Končno je našel pravo: v velikem mestu je slišal krasen koncert. Tedaj se mu je zjasnilo: najvišje, kar je dano ljudem, je umetnost. Kdor se v njej kaže veččaka in razumnika, njemu je zagotovljeno častno mesto med cvetom ljudi! —

Pa je pripeljal osel vraga na tak koncert in ga naprosil, da naj ga nauči tri tehtne stavke, ki ga bodo uveljavili pri učenih ljudeh.

»Dobro,« je dejal vrag, in je začel s poukom. Ko vstopi v dvorano — tako ga je učil — naj se prijazno zasjeje in naj reče: »Kako krasna godba!« Potem mu bodo prav gotovo porekli, da so to slavni umetniki iz tujine, na kar naj reče: »To se vidi na prvi pogled!« Nato ga bodo brez dvomno vprašali, kako mu godba ugaja. No, za konec in tretji stavek pa naj glasno zaploska in reče: »Jaz jim častitam!«

Tako ga je učil vrag. Osel je bil kar neumen od veselja in ni maral niti za to, da mu je vrag kot plačilo za pouk odščipnil desni uhelj. Samouh je skakal po cestah in je venomer ponavljal svoje tri stavke, da jih ne bi pozabil.

Dirjal je po cestah, da so ljudje zmajevali z glavami in se prestrašeni umikali. Pa je pridirjal na trg sredi mesta. Tam je kar mrgolelo ljudi. Bila se je zgodila nesreča. Dva avtomobila in voz so trčili drug v drugega. Po tleh so ležali ljudje z zlomljenimi nogami in rokami ter vsi krvavi tarnali in jadikovali, da se je slišalo daleč naokoli.

Osel, ki je ves čas mislil le na svoje tri stavke in na prijateljstvo z ljudmi, je pristopil. Zasmel se je prijazno in je dejal: »Kako krasna godba!« — Ljudje so se spogledali in so bili razjarjeni. Ko so pa videli, da je le osel, so mu pojasnili, da se je zgodila nesreča, da morajo ljudje v bolnico in da so pač reveži. Osel je komaj čakal, da bo lahko prodal svoj drugi stavek, in je bleknil: »To se vidi na prvi pogled!«

Ljudje niso več vedeli, ali se šali ali bi se rad ponorčeval iz nesrečnikov. Jezno so ga zavrnil: »Ne gobezdaj tako bedasto, saj vidiš, da so trije že mrtvi!« Nato pa je osel zaploskal, ves ponosen na svoj tretji stavek: »Jaz jim častitam!«

Tedaj je bilo ljudem že vsega preveč. Pretepli so osla, da je komaj vstal. Ves obupan in polomljen je poklical vraga: »Prosim, daj da te tri stavke spet pozabim!«

»Daj mi še drugi uhelj!« je zahteval vrag.

In osel mu ga je dal. Rajši je hodil osramočen in brez uhljev sredi oslov, kakor da bi še kedaj — izpregovoril po človeško!